

24. DRŽAVNO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2017. GODINE

Razred ili kategorija natjecanja: **5. razred**

Zaporka

--	--	--	--	--

_____

Broj postignutih bodova ____ / 70

Potpis članova povjerenstva

1. _____

2. _____

3. _____

Mjesto i nadnevak: Topusko, 11. travnja 2017.

Za rješavanje zadataka predviđeno je 60 minuta.

Ispit se rješava kemijskom olovkom s plavom tintom koja se ne briše. Uporaba obične olovke i crvene ili neke druge boje tinte (osim plave) rezultira diskvalifikacijom učenika.

Pri rješavanju ispita treba primijeniti jezičnu normu standardnoga hrvatskoga jezika, posebice treba poštivati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova geografskih imena. Za pisanje geografskih imena u ispitima i praktičnim radovima primjenjuje se Hrvatski pravopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (2013.).

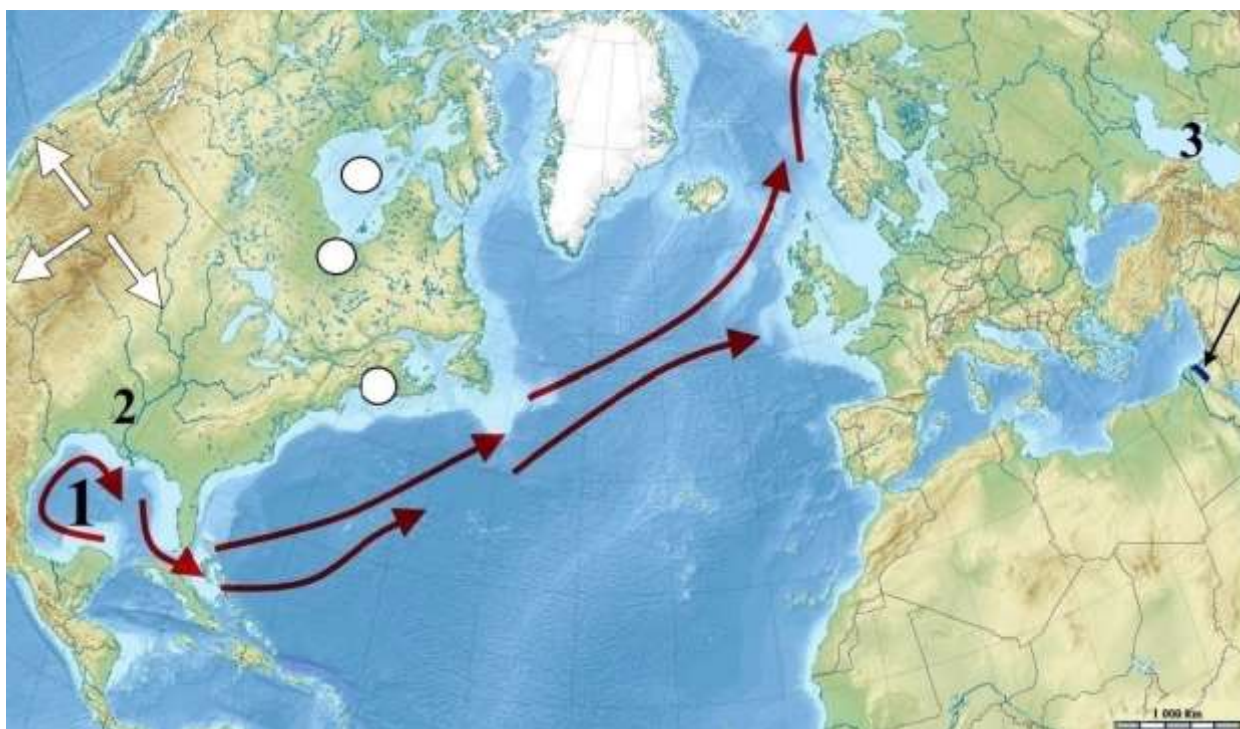
Odgovori učenika moraju biti čitljivo napisani pisanim slovima, jedino u zadatcima u kojima je odgovor jedno slovo dopuštena je uporaba čitljivo napisanog velikog tiskanog slova.

Za vrijeme pisanja ispita ne smije se koristiti ništa osim navedenoga pribora za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji na bilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilno provođenje natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio ispita.

Učenicima se dopušta pisanje po marginama i praznim stranicama ispitnog materijala bez oduzimanja bodova i/ili diskvalifikacije.

Potpuno ispravno riješeni zadatci, prema uputi za rješavanje vrednuju se s jednim, dva ili tri boda. U djelomično ispravno riješenim zadatcima boduju se ispravno riješene čestice, ako nije bilo korekcije odgovora u tim česticama. Netočno riješeni zadatci i naknadno ispravljeni odgovori te odgovori koji su pisani velikim tiskanim slovima ili kombinacijom tiskanih i pisanih slova, kao i odgovori u zagradama ne vrednuju se.

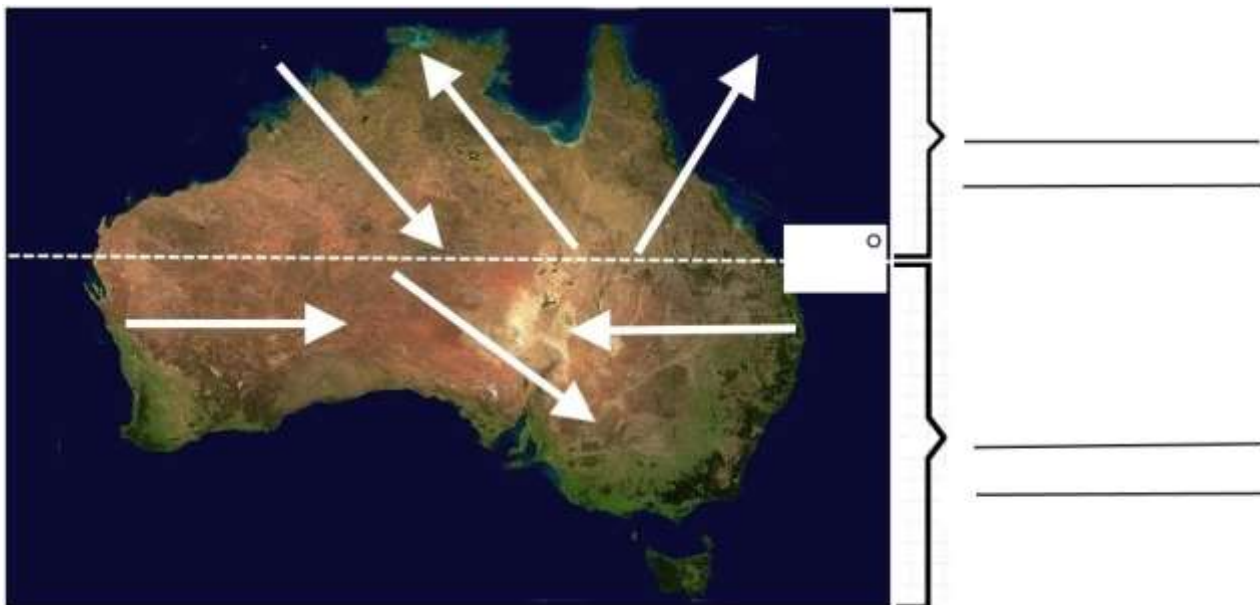
**PRVIH SEDAM ZADATAKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE
GEOGRAFSKE KARTE.**

- 2** ☐ 1. Na priloženoj geografskoj karti u cijelosti podebljaj početni meridijan. Zaokruži bijelu strelicu koja na priloženoj geografskoj karti pokazuje smjer prema zapadu. Dvije su strelice višak.
- 2** ☐ 2. Ime morske struje označene crvenim strelicama na priloženoj geografskoj karti je _____. Prema vrsti s obzirom na temperaturu morske vode ovo je _____ struja.
- 2** ☐ 3. Ime oceana kojim teče morska struja iz prethodnog zadatka je _____. Ime kontinenta na koji ova morska struja ima najveći klimatski utjecaj je _____.
- 3** ☐ 4. Na crte iza brojeva upiši ime zaljeva, rijeke i jezera označenih tim brojevima na priloženoj geografskoj karti.
- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 2** ☐ 5. Znakom **X** na priloženoj karti označi najuži morski prolaz između Europe i Afrike. Ime ovog morskog prolaza je _____ vrata. Ime morskog prolaza na priloženoj karti označenog plavom crticom i crnom strelicom je _____.
- 1** ☐ 6. Ime zaljeva u kojem je izmjerena najveća razlika plime i oseke na svijetu je _____. Na priloženoj geografskoj karti upiši znak **X** u kružić koji prikazuje položaj ovog zaljeva. Dva su kružića višak.

- 2** 7. Na priloženoj geografskoj karti upiši slovo **K** na područje planine Kavkaz, a na područje najvećeg otoka na Zemlji upiši slovo **G**. Ime ovog otoka je _____.

SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE SATELITSKE SNIMKE.

- 3** 8. Ime kontinenta na priloženoj karti je _____.
Na priloženom snimku u pravokutnik upiši pripadajuće stupnjeve za ucrtanu paralelu. Naziv ove paralele je _____.
- 2** 9. Na crte s desne strane satelitskog snimka upiši nazive toplinskih pojasa.
- 2** 10. Na priloženom satelitskom snimku ispuni kemijskom olovkom cijelu strelicu koja prikazuje smjer puhanja stalnih vjetrova u tropskom pojasu. Ti stalni vjetrovi nazivaju se _____.
- 2** 11. Na priloženom satelitskom snimku zaokruži strelicu koja prikazuje smjer puhanja stalnih vjetrova u umjerenom pojasu. Ti stalni vjetrovi nazivaju se _____.

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENIH FOTOGRAFIJA.

- 1** 12. Prirodna pojava vidljiva na slici **1** naziva se _____.
- 1** 13. Naziv pojave prema položaju svemirskih tijela na slici **2** je _____.

**U SVAKOM OD SLJEDEĆA TRI ZADATKA DVA SU ODGOVORA TOČNA.
ZAKRUŽI SLOVA ISPRED TOČNIH ODGOVORA.**

- 2** ☐ 14. Koje dvije rijeke pripadaju atlantskom slijevu?
a) Amazona   b) Ganges   c) Mississippi   d) Volga   e) Zambezi
- 2** ☐ 15. Koje su dvije najviše planine u Hrvatskoj?
a) Plješivica   b) Biokovo   c) Velebit   d) Dinara   e) Velika Kapela
- 2** ☐ 16. Koje se mjerne jedinice koriste za označavanje podataka na klimatskom dijagramu?
a) cm   b) mm   c) hPa   d) mbar   e) °C

**U SLJEDEĆEM ZADATKU U PAROVIMA POJMOVA KOJI SU PODEBLJANI I ODVOJENI
KOSIM CRTAMA U CIJELOSTI ZAKRUŽI ONE POJMOVE KOJI SU TOČNI.**

- 2** ☐ 17. Udubljenje na vrhu vulkana naziva se **grotlo** / **krater**. Jedna od najpoznatijih vulkanskih erupcija dogodila se 79. godine n. e. erupcijom vulkana **Etna** / **Vezuv** prilikom koje je zatrpano naselje Pompeji. Krajem 19. stoljeća dogodila se najveća erupcija i eksplozija vulkana **Krakatau** / **Mauna Kea**. Ostaci ovog vulkanskog otoka nalaze se u **indonezijskom** / **japanskom otočju**.

**U SLJEDEĆEM ZADATKU POVEŽI POJMOVE UPISIVANJEM SAMO JEDNOG
SLOVA NA CRTU ISPRED POJMA U LIJEVOM STUPCU.
JEDAN POJAM IZ DESNOG STUPCA NE MOŽE SE POVEZATI.**

- 2** ☐ 18. Poveži kontinente s morima koja se nalaze između njih.
_____ Azija i Afrika	A) Crno more
_____ Azija i Sjeverna Amerika	B) Karipsko more
_____ Sjeverna Amerika i Južna Amerika	C) Beringovo more
_____ Europa i Azija	D) Tasmanovo more
	E) Crveno more

**U SLJEDEĆA TRI ZADATKA POVEŽI PAROVE UPISIVANJEM SAMO JEDNOG SLOVA
NA CRTU ISPRED PONUĐENIH ODGOVORA. TRI CRTE MORAJU OSTATI PRAZNE.**

- 2** ☐ 19. Navedene gradove poveži sa satima koje će imati prema pojasnom vremenu kada je u Zagrebu 13 sati.
- A) London   B) Rim
- _____ 11 sati   _____ 12 sati   _____ 13 sati   _____ 14 sati   _____ 15 sati

- 2** 20. Prikazane izmjene Mjesečevih mijena poveži s njihovim brojem trajanja dana.

_____ 7 dana   _____ 14 dana   _____ 21 dan   _____ 28 dana   _____ 30 dana

- 2** 21. Navedene pojave poveži s vremenskim razdobljima sveukupnog trajanja u jednoj godini.

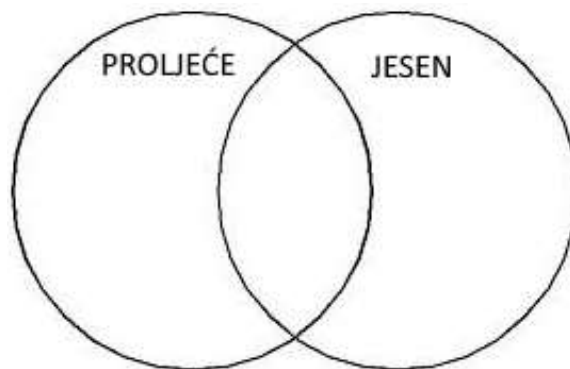
A) Polarni dan na Sjevernom polu   **B)** Polarni dan na Južnom polu

_____ od 21. 3. do 23. 9.   _____ od 21. 6. do 23. 9.   _____ od 23. 9. do 21. 3.
 _____ od 21. 12. do 21. 3.   _____ od 21. 12. do 21. 6.

**U SLJEDEĆA DVA ZADATKA RAZVRSTAJ POJMOVE.
 UPISIVANJEM SLOVA U ODGOVARAJUĆE DIJELOVE POVEZANIH KRUGOVA.
 U SVAKI DIO MORAJU BITI UPISANA PO DVA SLOVA.**

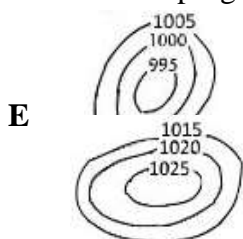
- 3** 22. Razvrstaj navedene pojmove u sva tri dijela povezanih krugova.

- A** nije nagnuta niti sjeverna niti južna polutka prema Suncu
B na južnoj polutki započinje 23.9.
C povećava se duljina trajanja noći na sjevernoj polutki
D Sunce sije okomito na ekvator samo prvoga dana
E na južnoj polutki započinje 21.3.
F smanjuje se duljina trajanja noći na sjevernoj polutki

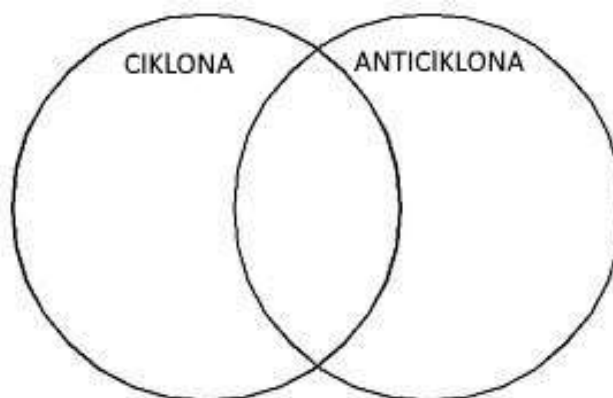
- 3** 23. Razvrstaj navedene pojmove i crteže u sva tri dijela povezanih krugova.

- A** tlak zraka
B sunčano vrijeme
C oblačno vrijeme
D vremenska prognoza

E

F

U TEKSTU KOJI GOVORI O RIJEKAMA TRI SU POGREŠNA POJMA. PRONAĐI IH U TEKSTU I PREPIŠI U PRVI STUPAC TABLICE, A UZ NJIH U DRUGI STUPAC, U ISTOM REDU, UPIŠI TOČNE POJMOVE.

- 3** 24. Područje s kojeg svi vodotoci teku prema jednoj rijeci, odvojeno razvodnicom, nazivamo porječje. Najveće porječje na Zemlji ima rijeka Nil. Riječni tok završava ušćem gdje se rijeka ulijeva u drugu rijeku, jezero, more ili ocean. Hrvatske rijeke se slijevaju u tri slijeva. Većina hrvatskih rijeka pripada jadranskom slijevu.

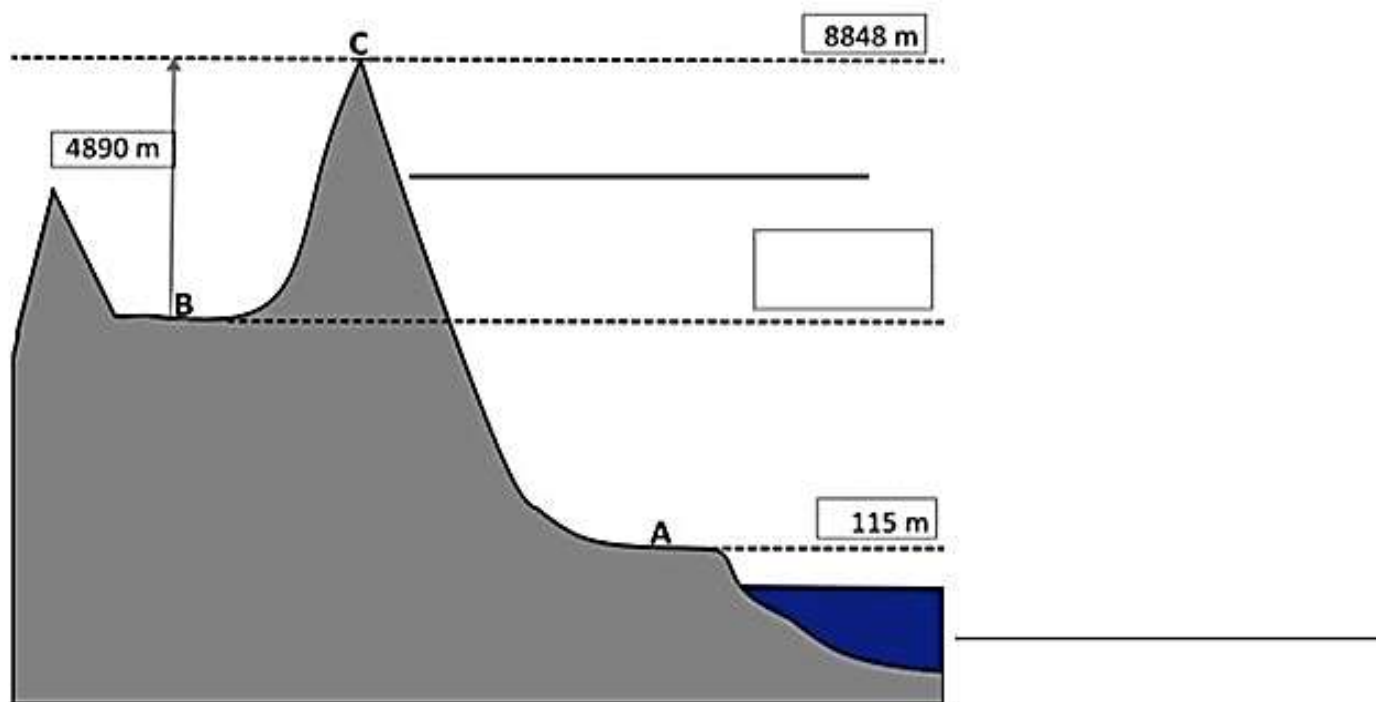
POGREŠAN POJAM	TOČAN POJAM

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENOG CRTEŽA GLOBUSA.

- 2** 25. Na priloženom crtežu upiši znak X u kružić koji prikazuje područje na Zemlji nad kojim je najdeblji sloj Zemljinog zračnog omotača.
Naziv najnižeg i najgušćeg sloja Zemljinog zračnog omotača je _____.
- 1** 26. Ime kontinenta koji je na priloženom crtežu globusa prikazan u cijelosti je _____.

SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENOG CRTEŽA.

2 27. Relativna visina između točke **A** i točke **C** iznosi _____.

Izračunaj nadmorsku visinu točke **B** i upiši u pravokutnik na priloženom crtežu.

Prostor za računanje:

2 28. S obzirom na nadmorsku visinu, područje reljefa na kojem se nalazi točka **A** nazivamo _____, a područje reljefa na kojem se nalazi točka **B** nazivamo _____.

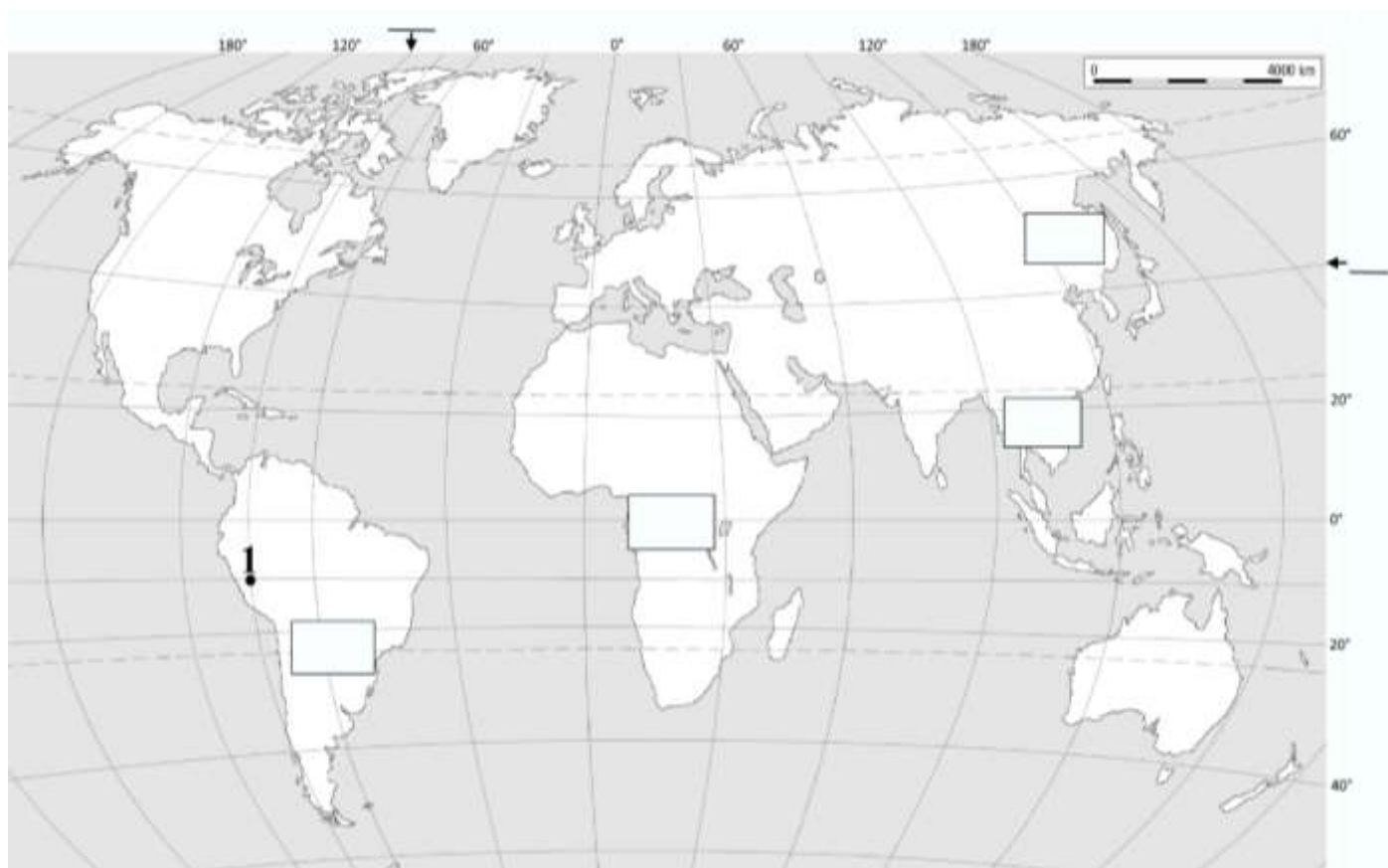
2 29. Na gornju crtu uz priloženi crtež upiši ime planine čiji je vrh označen točkom **C**, a na donju crtu upiši ime oceana koji se nalazi južno od ove planine.

3 30. Ime najdublje depresije na Zemlji je _____. Ova depresija se nalazi oko 430 metara ispod _____. Visinska razlika od ove depresije do najvišeg vrha na Zemlji iznosi _____.

Prostor za računanje:

SLJEDEĆIH PET ZADATAKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE KARTE SVIJETA.

2 31. Na crte uz gornji i desni rub priložene geografske karte svijeta upiši stupnjeve za meridijan i paralelu koji su označeni strelicama.

1 32. Točka označena brojem **1** nalazi se na _____ ° _____
od ekvatora i _____ ° _____ od početnog meridijana.

1 33. Na priloženoj geografskoj karti označi većom točkom (•) i brojem **2** mjesto koje se nalazi 135° istočno i 50° sjeverno od točke **1**.

Prostor za računanje:

2 34. Imena kontinenata koji se većim dijelom nalaze na istočnoj polutci i u tri toplinska pojasa su _____ i _____.

2 35. Među četiri područja na Zemlji označena pravokutnicima, upiši znak **X** u ona dva pravokutnika kojima su označena područja s većom prosječnom godišnjom količinom padalina.